

BEZPEČNÁ CHEMOTERAPIA DOMA

**Sprievodca pre onkologických
pacientov a ich rodiny**

**Odporúčania, ako sa správať, pokiaľ vy alebo niekto
z vášho okolia podstupuje protinádorovú liečbu.**

Základné informácie

- Chemoterapia (cytotoxické liečivá, cytostatiká) je liečba podávaná pacientom s nádorovým ochorením. Cytotoxické liečivá zabíjajú rakovinové bunky, ale môžu poškodiť aj zdravé bunky. Preto je potrebné minimalizovať kontakt ostatných členov domácnosti s chemoterapiou a telesnými tekutinami pacientov.
- Aj napriek tomu, že dopady na zdravie ostatných členov domácnosti sú minimálne, je dobré dbať na zvýšenie opatrnosti pri styku s liečivami.
- Malé množstvá cytotoxických liečiv sa môžu nachádzať aj v telesných tekutinách pacientov, ktorí chemoterapiu podstupujú. Telesnými tekutinami sú napríklad moč, stolica, krv, zvratky, pot, sliny, materské mlieko, vaginálny sekrét alebo spermie. V týchto tekutinách sa môžu zbytky chemoterapie nachádzať nielen počas liečby, ale aj 7 dní po jej ukončení. Najvyššie množstvo sa však v týchto tekutinách vyskytuje v prvých dvoch dňoch po aplikácii liečiva.
- Pacient s chemoterapiou by mal dbať na osobnú hygienu, obzvlášť dôležité je časté umývanie rúk.
- Na zvýšenú opatrnosť treba dbať pri manipulácii s chemoterapiou a telesnými tekutinami pacienta, bežný kontakt s ďalšími osobami a domácimi miláčikmi (objímanie a dotyky) je bezpečný.
- Informácie nachádzajúce sa v tomto materiáli sú všeobecné a nemusia sa vzťahovať na všetky liečivá. V prípade konkrétnych otázok týkajúcich sa bezpečnosti vašej chemoterapie sa neváhajte spýtať vášho lekára.

Formy domácej liečby

Perorálne podávaná chemoterapia

- Tento typ liečby zahŕňa tablety, kapsule alebo tekutiny. Tablety i kapsule prehltajte vcelku, bez rozhrýznutia, zapite vodou. Užívajte ich podľa odporúčaní lekára/farmaceuta.

Pacient môže vziať lieky pinzetou, rukou (pred a potom si vždy umyte ruky mydlom) alebo môže použiť rukavice. Ostatní ľudia by sa mali kontaktu s chemoterapiou vyhnúť.

Všetky cytotoxické liečivá je nutné doma uchovávať podľa pokynov v príbalovom letáku, mimo dosahu detí a domácich miláčikov a oddelený od ostatných liečiv v domácnosti.

Vnútrožilová aplikácia chemoterapie – prenosné infúzory pre domácu aplikáciu

- Niektoré cytostatiká môžu byť pripravené do prenosných infúzorov, s ktorými pacienti odchádzajú domov. Lekár a aplikujúca sestra vám vysvetlí, ako toto zariadenie funguje.

Základné telesné potreby

- Pacienti (aj muži) by mali pri použití toalety vždy sedieť, aby sa zabránilo rozstreknutiu moču mimo toaletnú misu. Najprv zavrite veko toalety a potom spláchnite.
- Pokiaľ dôjde k úniku telesných tekutín mimo záchodovú misu, zlikvidujte ich podľa pokynov popísaných nižšie.
- Pokiaľ používate podložnú misu alebo iné pomôcky pre záchyt telesných odpadov, použite jednorazové rukavice pri vyprázdňovaní týchto nádob. Po použití tieto pomôcky opláchnite vodou. Aspoň raz za deň ich umyte mydlom a vodou.

Sex, tehotenstvo a materstvo

- Pokiaľ ste aj počas protinádorovej liečby sexuálne aktívny, vždy (pri vaginálnom, análnom aj orálnom styku) používajte bariérové ochranné prostriedky (kondóm).
- Počas liečby a nejakú dobu po nej neplánujte tehotenstvo, chemoterapia môže poškodiť vyvíjajúci sa plod. Plánovanie tehotenstva po ukončení liečby konzultujte s lekárom.
- Niektoré cytostatiká sa môžu dostať do materského mlieka. O dojčení počas liečby sa poraďte so svojím lekárom.
- Tehotné a dojčiace ženy sa môžu pohybovať v okolí pacientov podstupujúcich chemoterapiu. Je však odporúčané sa vyhnúť kontaktu s liečivami a telesnými tekutinami pacientov.

Likvidácia uniknutých telesných tekutín

- Pri akejkoľvek manipulácii s telesnými tekutinami alebo posteľnou bielizňou vždy používajte jednorazové rukavice.
- Pri likvidácii uniknutých telesných tekutín na povrchoch vysušte miesto najprv papierovými utierkami/obrúskami. Potom ich umyte vodou s čistiacim prostriedkom, opláchnite vodou a osušte papierovými obrúskami. Odpad likvidujte podľa návodu popísaného nižšie.
- Pokiaľ sa pacient zvýšene potí, odporúčame prvé dni po aplikácii nosiť oblečenie s dlhými rukávami a častejšiu výmenu bielizne.
- Bielizeň (posteľnú aj osobnú) perte prvých pár dní po aplikácii chemoterapie oddelene od bielizne ostatných členov domácnosti. Odporúčame použiť dlhší prací program.
- Po dokončení práce si vždy umyte ruky mydlom.
- Pri umývaní riadu nie je potrebné postupovať zvláštnym spôsobom, ani ho umývať oddelene.

Likvidácia odpadu

- Na upratanie odpadu, ktorý môže obsahovať cytostatiká, vždy používajte jednorazové rukavice a po ich zložení si umyte ruky mydlom.
- Papierové obrúsky použité počas upratovania vložte do záchoda, zatvorte veko a spláchnite.
- Ostatný odpad, ktorý sa nedá spláchnuť (papierové utierky, rukavice, obaly od chemoterapie) vložte do igelitového vreca a vyhodte spolu s bežným komunálnym odpadom.
- Nespotrebované liečivá vráťte späť do lekárne.

Bezpečná chemoterapia doma

**Pokiaľ máte akékoľvek
otázky alebo obavy, obráťte
sa na svojho lekára.**

Vytvorenie informačného materiálu bolo podporené
z programového projektu Ministerstva zdravotníctva
Českej republiky č. NV18-09-00188;
<https://www.cytostatika.cz/>.